

A Fővárosi Ítéltábla a ... jogtanácsos által képviselt felperes neve(**felperes címe**) felperesnek – I.rendű alperes neve(**I. rendű alperes címe**) I. rendű és a Bálintfy és Társai Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Morvay Boldizsár ügyvéd) által képviselt **II. rendű alperes neve (II. rendű alperes címe)** II. rendű alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2017. május 17. napján meghozott 122.P.23.440/2016/24. számú ítélete ellen a felperes részéről 26. és a II. rendű alperes részéről 27. sorszámon előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi az államot, hogy fizessen meg 15 napon belül a II. rendű alperesnek 1.822.800 (egymillió-nyolcszázhuszonkétezer-nyolcszáz) forint együttes első- és másodfokú perköltséget.

A le nem rótt 1.224.200 (egymillió-kétszázhuszonnégyezer-kétszáz) forint kereseti és 192.800 (százkilencvenkétezer-nyolcszáz) forint fellebbezési illetéket a felperes illetékmentessége folytán az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény (a továbbiakban: Kbt.) 164. § (1) bekezdésére alapított elsődlegesnek nevezett keresetével kérte az alperesek között 2013. évben létrejött valamennyi szerződés érvénytelenségének megállapítását. Másodlagosnak nevezett keresetével pedig a Kbt. 127. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt kivételi ok fennállása esetére a szerződések visszamenő hatállyal való érvényessé nyilvánítását kérte. Kérte továbbá az I. rendű alperessel szemben a Kbt. 164. § (5) bekezdése szerint mérlegeléssel, az eset összes körülményére figyelemmel megállapított, legfeljebb a szerződéses érték 15%-át kitevő bírság kiszabását. Álláspontja szerint a másodlagosnak nevezett kereseti kérelmének pozitív elbírálását az elsődleges kérelmének való helyt adás előzi meg, mert érvényessé nyilvánításra csak érvénytelen szerződés esetén van lehetőség. Keresetét arra alapította, hogy jogszabályi kötelezettsége [Kbt. 164. § (1) bekezdés] az érvénytelenségi kereset megindítása, mert az általa lefolytatott eljárásban a Kbt. 127. § (1) bekezdése szerinti jogsértést állapított meg, de a felek a szerződéseket teljesítették, egymással elszámoltak, így az eredeti állapot helyreállításának már nincs helye. A másodlagosnak nevezett keresete azon alapult, miszerint nem vitatta, hogy a szerződések teljesítéséhez fontos közérdek fűződött. Értelmezése szerint a Kbt. 127. § (2) bekezdés b) pontjában foglalt kivételi ok fennállása

esetén a szerződést visszamenőleges hatállyal érvényessé kell nyilvánítani, a Kbt. 164. § (5) bekezdése pedig kötelezően írja elő a bírság kiszabását.

A II. rendű alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte. Azzal védekezett, hogy a szerződés érvénytelenségének megállapítására a Kbt. 127. § (2) bekezdés b) pontja szerinti kivételi ok fennállása miatt nincs lehetőség. Arra is hivatkozott, hogy a közbeszerzés mellőzésében vétkesség nem terheli, a közfeladatot ellátó I. rendű alperes megrendeléseinek megfelelően járt el, így a perre okot nem adott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperesek által gyógyászati eszközök beszerzése tárgyában 2013. január 7-én, 2013. január 10-én, 2013. január 18-án, 2013. január 22-én, 2013. január 23-án, 2013. január 25-én, 2013. január 31-én, 2013. február 1-jén, 2013. február 12-én, 2013. február 13-án, 2013. február 28-án, 2013. március 1-jén, 2013. március 6-án, 2013. március 14-én, 2013. március 18-án, 2013. március 21-én, 2013. március 22-én, 2013. március 26-án, 2013. március 27-én, 2013. március 28-án, 2013. április 3-án, 2013. április 10-én, 2013. április 12-én, 2013. április 19-én, 2013. május 9-én, 2013. május 16-án, 2013. június 4-én, 2013. június 5-én, 2013. június 7-én, 2013. június 17-én, 2013. június 26-án, 2013. július 9-én, 2013. július 14-én, 2013. július 23-án, 2013. július 28-án, 2013. augusztus 14-én, 2013. augusztus 16-án, 2013. augusztus 26-án, 2013. augusztus 27-én, 2013. szeptember 16-án, 2013. szeptember 18-án, 2013. szeptember 25-én, 2013. szeptember 26-án, 2013. október 8-án, 2013. október 16-án, 2013. október 21-én, 2013. október 22-én, 2013. november 12-én, 2013. november 21-én, 2013. november 22-én, 2013. december 3-án, 2013. december 4-én, 2013. december 13-án, 2013. december 17-én megkötött szerződések érvénytelenek.

Kötelezte az alpereseket 300.000 forint perköltség felperes részére való egyetemleges megfizetésére, míg az államnak külön felhívásra 1.224.194 forint kereseti illeték megfizetésére.

Az ítélet indokolása szerint a bíróság megállapította, hogy az I. rendű alperes 2013. évben ráutaló magatartással létrejött szállítási szerződésekkel szerzett be gyógyászati segédeszközöket a II. rendű alperestől. A felperes az Állami Számvevőszék kezdeményezésére indult eljárásban meghozott határozatával megállapította, hogy az I. rendű alperes megsértette a Kbt. 119. §-ára tekintettel annak 5. §-át, amire figyelemmel az I. rendű alperessel szemben 400.000 forint bírságot szabott ki. Határozatát azzal indokolta, hogy az I. rendű alperes 2013. évben közbeszerzési eljárás lefolytatása nélkül valósította meg a per tárgyát képező beszerzéseit, aminek során a nemzeti értékhatárt meghaladó kifizetést teljesített a II. rendű alperes részére.

A kereset elbírálása során abból indult ki, hogy a Kbt. 127. § (1) bekezdés a) pontja értelmében semmis a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötött szerződés, kivéve, ha kiemelkedően fontos közérdek fűződik a teljesítéséhez [Kbt. 127. § (2) bekezdés b) pont]. A Kbt. 127. § (1)-(3) bekezdései a 2007/66/EK irányelv (a továbbiakban: Irányelv) rendelkezéseit ültették át a magyar jogba, ezért a jogszabályok értelmezésénél az Irányelv célkitűzésének való megfelelésre is figyelemmel kell lenni. Az Irányelv preambulum (21) bekezdése szerint a szerződések érvénytelenségére vonatkozó szabályok tagállamok általi meghatározásakor azt a célt kell szem előtt tartani, hogy a felek szerződésből eredő jogainak és kötelezettségeinek érvényesítése és teljesítése megszűnjön. Az Irányelv érvénytelenség jogkövetkezményeire vonatkozó rendelkezéseinek átültetése nem járhat az Irányelv rendeltetésének ellehetetlenítésével. A Kbt. 127. § (2) bekezdés b) pontja szerinti kivételi jogkör tekintetében az Irányelv célja egyértelműen az, hogy a jogkör fennállásának vizsgálatára abban az esetben biztosítson elvi lehetőséget, ha a felek a szerződéses kötelezettségeiket maradéktalanul még nem teljesítették. Ez az értelmezés jelenik meg az Irányelv 2d. cikk (3) bekezdésének megfogalmazásában, ami szerint a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy

egy független jogorvoslati szerv jogellenesen lefolytatott beszerzés esetén sem nyilváníthat érvénytelennek egy szerződést, ha úgy ítéli meg, hogy valamely általános érdekekkel kapcsolatos kiemelkedően fontos indokok miatt hatályban kell tartani a szerződést. Az előbbi értelmezésre lehet következtetni a Kbt. 127. § (3) bekezdéséből is, ami a közvetett gazdasági érdek, mint kivételi ok fennállását arra az esetre tartja megállapíthatónak, ha az érvénytelenség aránytalan következményekkel járna. Adott esetben a felek a szerződésekből származó kötelezettségeiket maradéktalanul teljesítették, elszámoltak, egymással szemben követelésük nem lehet. Így a szerződések érvénytelenségének az adott felek viszonyában következménye nincs, amiből következően a kivételi ok nem alkalmazható. Az előbbi indokokra figyelemmel az elsődleges keresetnek helyt adva állapította meg a szerződések érvénytelenségét azzal, hogy az érvénytelenség kimondásán túlmenően más kérdésről a bíróság nem rendelkezhetett.

Az alpereseket a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte az ügy jogi megítéléséhez és a felperesi képviselő által kifejtett tevékenységhez képest mérsékelt ügyvédi munkadíj megfizetésére és a feljegyzett kereseti illeték viselésére. A Pp. 80. § (1) bekezdését azért nem látta alkalmazhatónak, mert a II. rendű alperes a perre okot adott azzal, hogy az I. rendű alperessel közbeszerzési eljárás mellőzésével szerződött és a követelést az első tárgyaláson nem is ismerte el.

Az ítélet ellen a felperes és a II. rendű alperes is fellebbezett. A felperes fellebbezése az elsőfokú ítélet megváltoztatására, a másodlagos kereseti kérelemmel kapcsolatos indokolás mellőzésére, a közérdek vizsgálatára és annak fennállására tekintettel a szerződések érvényessé nyilvánítására, valamint arra irányult, hogy az ítélőtábla kötelezze az I. rendű alperest bírság megfizetésére. Nem tartotta helytállónak az elsőfokú bíróságnak azt a következtetését, hogy a Kbt. 127. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott kivételi ok csak a még nem teljesített szerződések esetén alkalmazható. Álláspontja szerint a perbeli szerződések teljesítése és az alperesek elszámolása nem zárja ki a szerződések határozathozatalig terjedő időre való hatályossá, illetve érvényessé nyilvánítását és a közérdek vizsgálatát, mert az érvénytelenséget is utóbb annak figyelembevétele nélkül kell megállapítani, hogy a szerződést teljesítették-e vagy sem. A szerződés megszűnése esetén a szerződés a jövőre nézve szűnik meg, a felek további szolgáltatásokkal nem tartoznak, azonban ettől függetlenül jogosultak a szerződésből eredő egyéb igényüket egymással szemben érvényesíteni. Ehhez képest az érvénytelen szerződés joghatás kiváltására alkalmatlan, nem hoz létre kötelezettséget szolgáltatás teljesítésére, illetve követelésére. Erre figyelemmel a szerződés érvényessé nyilvánítása akkor is lehetséges, ha időközben a felek egymással elszámoltak. Azzal is érvelt, hogy adott esetben a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzése miatt jogszabályba ütköző szerződések kizárólag azért nem érvénytelenek, mert már a szerződéskötés időpontjában fennállt a kivételi ok. Értelmezése szerint a kivételi ok lényegében kiküszöböli az érvénytelenséget, de ennek bíróság általi megállapítása is szükséges. Amennyiben a bíróság megállapítja a kiemelkedően fontos közérdek fennállását, attól függetlenül is dönthet az érvényessé nyilvánításról, hogy a felek a szerződésüket már teljesítették. Erre enged következtetni a Kbt. 127. § (2) bekezdésében és 164. § (5) bekezdésében foglalt kógens jogszabályi rendelkezés és ezt támasztja alá az ítélkezési gyakorlat is. A Kbt. nem tartalmaz arra vonatkozó különbségételt, hogy a közérdek a csak a teljesítés alatt vagy teljesítésben lévő szerződések esetén nem eredményez érvénytelenséget. A szerződés teljesítése az Irányelv szerint sem lehet akadálya a jogsértés megállapításának és a kivételi ok vizsgálatát sem zárhatja ki. Így a felperes erre irányuló keresete esetén a bíróságnak vizsgálnia kell a kiemelkedően fontos közérdek fennállását.

A II. rendű alperes fellebbezése elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatására és a kereset elutasítására, másodlagosan pedig – tartalma szerint – az elsőfokú ítélet perköltség viselésére

vonatkozó rendelkezésének megváltoztatására és a II. rendű alperes perköltség viselése alóli mentesítésére irányult. Fellebbezése indokaként előadta, hogy az elsőfokú bíróság téves jogszabály alkalmazásával és helytelen jogértelmezés alapján jutott arra a következtetésre, hogy a perbeli szerződések érvénytelenek. A Kbt. 127. §-a 2014. március 15-ét követően módosult akként, hogy a bíróság az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása során a szerződést a megkötésének időpontjára visszamenőleges hatállyal érvényessé nyilváníthatja. Az elsőfokú bíróság kivételi ok alkalmazhatóságával kapcsolatos értelmezését azért tartotta ellentmondásosnak, mert amíg a szerződés teljesítése folyamatban van, azaz a jogsérelem reparálható, a különösen fontos közérdek esetén a szerződés nem minősülhet semmisnek, így a jogszabálysértés súlyát enyhébben kell megítélni. Ehhez képest a teljesített szerződéseknel, amikor az érvénytelenségből a feleket hátrányos jogkövetkezmény már nem érheti és az eredeti állapot sem állítható helyre, a semmisség alóli mentességre nincsen lehetőség és a közérdek meglétét a bíróság már nem vizsgálja. Az elsőfokú bíróság jogértelmezése nem tételes jogi szabályozáson alapul, hanem az Irányelv és a Kbt. 127. § (3) bekezdésének közvetett értelmezésén, holott a jogszabály a kiemelkedően fontos közérdek fennállását egyértelműen és kifejezetten a semmisség megállapításának jogi akadályaként határozza meg. Álláspontja szerint a Kbt. 127. § (2) bekezdés b) pontja nem zárja ki, hogy az érvényesség nyilvánítás már teljesezésbe ment szerződések esetén is alkalmazható legyen.

Az elsőfokú ítélet perköltséggel kapcsolatos rendelkezését azért tartotta megalapozatlannak, mert az elsőfokú bíróság nem tárt fel teljes körűen a szerződés megkötéséhez vezető körülményeket, kizárólag a szerződéskötés ténye alapján jutott arra a következtetésre, hogy a perre okot adott. Hangsúlyozta, hogy a felperes határozata a II. rendű alperes felelősségének vizsgálatára nem terjedt ki, így a bíróság a hatáskörelvonás tilalma miatt utóbb ezt nem teheti vizsgálat tárgyává. Az elsőfokú bíróság nem fejtette ki, hogy a szerződés megkötésén túl mely magatartásával hatott közre a közbeszerzés mellőzésében. A felelősség kimondásához többléteényállásra, így arra lett volna szükséges, hogy tudatosan és szándékosan közreműködött annak érdekében, hogy az ajánlatkérőt rábírra a közbeszerzés mellőzésére. Ehhez képest a II. rendű alperes csak az I. rendű alperes ellátási biztonságát szolgáló szerződés megkötésében vett részt. A Kbt. a közbeszerzési eljárás lefolytatásának kötelezettségét kizárólag az ajánlatkérőre telepíti, az ajánlattevő nincsen azon adatok birtokában, aminek alapján meg tudná ítélni, hogy az adott beszerzésre kötelező-e a közbeszerzési eljárás lefolytatása.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében előadta, hogy a kereset teljes elutasításának nincs helye, mert a II. rendű alperes szerint is a kivételi ok fennállása miatt helye lehet a szerződések érvényesség nyilvánításának. Ebben az esetben viszont a Kbt. 164. § (5) bekezdés első fordulata szerint a bíróságnak az I. rendű alperessel szemben bírságot kell kiszabni. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan határozott a perköltség viseléséről és arról is, hogy a Pp. 80. § (1) bekezdése nem alkalmazható. Adott perben a szerződő felek kötelező perben állása miatt az alperesek között szükségképpen pertársaság áll fenn, az ilyen pertársakat a Pp. 82. § (1) bekezdése szerint egyetemlegesen kell kötelezni a perköltség megfizetésére. Az elsőfokú bíróságnak a perköltség megállapítása érdekében további bizonyítást nem kellett lefolytatni, a közigazgatási határozatban megállapított jogsértés polgári jogi jogkövetkezménye az érvénytelenség, amelynek megállapítása iránti perben a II. rendű alperes magatartását jogsértőként kell értékelni.

A Fővárosi Ítéletábla teljes terjedelmében bírálta felül az elsőfokú bíróság ítéletét, mert annak fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt [Pp. 228. § (4) bekezdés] tekintve, hogy az ítélet ellen a felperes és a II. rendű alperes is fellebbezett és a II. rendű alperes fellebbezése, ami az érvénytelenségi kereset elutasítására is irányult a Pp. 51. § (1) bekezdés a) pontja szerinti pertársaság miatt kihatott az I. rendű alperesre.

Az ítéletábra a felperes fellebbezését alaptalannak, míg a II. rendű alperes fellebbezését az alábbi okból alaposnak találta.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, a döntése és annak indokai azonban nem helytállóak. Ennek oka elsősorban az, hogy az elsőfokú bíróság nem a Pp. 3. § (2) bekezdésének megfelelően értelmezte a felperes keresetét. Ez az eljárási szabálysértés azonban a Pp. 252. § (2) bekezdésének alkalmazását nem tette indokolttá, mert a hatályon kívül helyezés konjunktív feltételi közül az elsőfokú eljárás megismétlése nem szükséges. A keresetindításra és annak irányára vonatkozó jogszabályi rendelkezések alapján ugyanis az alábbiak szerint elbíráلható volt, hogy a felperes igénye eredményesen nem érvényesíthető.

Az elsőfokú bíróság azzal sértett jogszabályt, hogy a felperes 9., 15. és 18. sorszámú beadványában előadott, valamint a 24. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyvbe foglalt nyilatkozata ellenére a felperes keresetét esethalmazatot alkotó kereseti kérelmekként értelmezte és így is bírálta el, akként, hogy az elsődleges kereset kizárólag a perbeli szerződések érvénytelenségének megállapítására irányul és a másodlagos kereset tartalmaz csak a jogkövetkezmény levonása és bírság kiszabása iránti kereseti kérelmet. Az elsőfokú bíróságnak azonban a kereseti kérelem tartalma szerint észlelnie kellett volna – és arra a felperes a 9. sorszámú beadványában és a 2017. május 17-i tárgyaláson (24. sorszámú jegyzőkönyv) maga is hivatkozott –, hogy a másodlagos kereseti kérelmének elbírálását az elsődleges kereseti kérelmének való helyt adás előzi meg, mert csak érvénytelen szerződést lehet érvényessé nyilvánítani. Ennek alapján nyilvánvaló, hogy a felperes keresete a tartalma szerint arra irányult, hogy a bíróság a perbeli szerződések érvénytelenségének jogkövetkezményét vonja le úgy, hogy nyilvánítsa azokat érvényessé és bármelyik esetben, de mindenképpen kötelezően szabjon ki bírságot az I. rendű alperessel szemben. Ez volt az előterjesztett és a tartalma szerint értelmezendő és értékelhető kereseti kérelem. Ez a kereseti kérelem azonban hiányos volt azután is, hogy az elsőfokú bíróság több alkalommal (6., 8., 12., 13., 19. sorszámú végzés) eredménytelenül hívta fel a felperest hiánypótlásra. A felperes a szerződések megjelölését illetően a felhívásnak eleget tett, azonban a keresete nem felelt meg maradéktalanul a Pp. 121. §-ában foglaltaknak. Az ítéletábra kiemeli, hogy a jogszabályi feltételeknek megfelelő kereset előterjesztése akkor is kötelezettsége a felperesnek, ha a perindítás adott esetben kötelező lenne. A kereset alapjául előadott az a következetes tényállítás, hogy a perbeli szerződések teljesítését jelentős közérdek indokolja [Pp. 121. § (1) bekezdés c) pont], ellentmondásban állt és nem volt összeegyeztethető a kereseti kérelemmel [Pp. 121. § (1) bekezdés e) pont], ami ennek ellenére a szerződések érvénytelenségének megállapítására, a jogkövetkezmény alkalmazására és bírság kiszabására irányult.

A 2015. évi CXLI. törvény 197. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Kbt. 127. § (2) bekezdés b) pontjának egyértelmű rendelkezése szerint az (1) bekezdéstől eltérően a szerződés nem semmis, ha kiemelkedően fontos közérdek fűződik annak teljesítéséhez. Abban az esetben, ha a kivételi ok fennállása miatt a szerződés a jogszabály rendelkezése folytán nem semmis, akkor az azt jelenti, hogy a szerződés nem érvénytelen és az érvénytelenség jogkövetkezményei értelemszerűen nem vonhatók le. A kiemelkedően fontos közérdek fennállását a felperes és a II. rendű alperes egyaránt állította, de egyébként is nyilvánvaló, hogy az I. rendű alperes egészségügyi szolgáltatói tevékenységének ellátásához időről időre szüksége van műtéti varrófonalra, azt mindenképpen be kell szereznie akkor is ha nincs idő, vagy mód közbeszerzési eljárás kiírására.

A felperes tehát ahhoz képest, hogy maga állította a kivételi ok fennállását, a Kbt. 164. § (1) bekezdése szerinti kötelező perindításra hivatkozva a Kbt. 127. § (2) bekezdés b) pontja szerint nem

semmis szerződés érvénytelenségének megállapítását, az érvénytelenségi jogkövetkezményének alkalmazását és bírság kiszabását kérte. A kereseti kérelem ezért önellentmondó, a kereseti tényállításokkal összhangban nem álló kérelem volt, ami a kötelező perindítás [Kbt. 164. § (1) bekezdés] szabályaival nem indokolható.

Az ítéletábra álláspontja szerint a Kbt. 164. § (1) bekezdése a felperest abban és csak abban az esetben jogosítja és egyben kötelezi a perindításra, amikor az érvénytelennek állított szerződés érvénytelenségének jogkövetkezményeit alkalmazni lehet és alkalmazni kell. A Kbt. előbbi rendelkezése szerint, ha az ügy érdemében hozott határozatában a Közbeszerzési Döntőbizottság a 127. § (1) bekezdés szerinti jogsértést állapít meg, pert indít a szerződés érvénytelenségének kimondása és az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránt. Az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazása iránti kereset nem azonos az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 237. § (2) bekezdésének szövegszerű felidézésével, hanem a félnek konkrét kereseti kérelmet kell előterjesztenie arra, hogy akár az érvényessé, akár a hatályossá nyilvánítás keretében a bíróság milyen döntést hozzon [2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pont]. Ilyen kérelmet a felperes nem terjesztett elő, olyan deklaratív jellegű döntés pedig a polgári perben nincs, ami pusztán a szerződés érvényessé, illetve hatályossá nyilvánításának ítéleti kimondására irányul. Az érvényessé nyilvánítás ugyanis a szerződési tartalom módosítását jelenti, a felperesnek kérelmet kellett volna előterjesztenie arra nézve, hogy ezt milyen tartalommal kéri. A hatályossá nyilvánításnak pedig akkor van értelme, ha ellenszolgáltatás nélkül maradt szolgáltatás visszatérítéséről kell rendelkezni, amiről a felperes szintén nem adott számot. Voltaképpen maga állította, hogy nem vonhatók le az érvénytelenség jogkövetkezményei a már teljesített szerződésekre tekintettel, mert nincs a szerződéseknek a tartalmukra tekintettel olyan hiányossága, ami a jogkövetkezmények levonását indokolttá tenné. A felperes tehát tartalma szerint maga is arra hivatkozott, illetve tényállításai azt támasztották alá, hogy az érvénytelenségi kereset alaptalan. Egyrészt azzal, hogy a kiemelkedően fontos közérdekre való hivatkozással, annak elismerésével a szerződés eleve nem semmis, másrészt, hogy a szerződések tartalmuk alapján hiányosságban nem szenvednek, így nincs szükség a szerződésekbe való beavatkozásra.

Ugyanakkor a felperes állította azt is, hogy a Kbt. 164. § (5) bekezdése alapján a bíróság bírságot köteles kiszabni, mert a Kbt. 127. § (2) bekezdés b) pontja szerinti semmisséget kizáró ok mellett a bírság kiszabása kötelező. Ehhez képest a Kbt. 164. § (5) bekezdése úgy szól, hogy ha a bíróság a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés részleges érvénytelenségét, illetve az érvénytelenség hiányát kifejezetten a 127. § (2) bekezdése alapján állapítja meg, bírságot köteles kiszabni. A Kbt. előbbi rendelkezése tehát a jogszabály megszövegezéséből kiindulva kizárólag a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződésekre vonatkozik. Adott esetben azonban nem kétséges, hogy nem volt a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés, mert a felperes határozatával a Kbt. 127. § (1) bekezdés a) pontja szerinti jogsértést állapított meg, amely jogsértés azon alapult, hogy a per tárgyát képező szerződéseket a közbeszerzési eljárás jogtalan mellőzésével kötötték meg az alperesek. Erre az esetre a Kbt. 164. § (5) bekezdése a normaszöveg szerint nem alkalmazható, mert ez csak a közbeszerzési eljárásban egyéb, a Kbt. 127. § (1) bekezdés b) és c) pontjában foglalt szabálytalansággal megkötött szerződésekre irányadó, amikor van közbeszerzési eljárás, aminek alapján kötnek a közbeszerzés szabályainak megsértésével szerződést. Nem volt tehát jogszabályi alapja annak a fellebbezési kérelemnek, hogy a Fővárosi Ítéletábra szabjon ki az I. rendű alperessel szemben bírságot, mert a Kbt. 164. § (5) bekezdésének alkalmazására a perbeli tényállás mellett lehetőség nem volt, és a 164. § (1) bekezdés szerinti érvénytelenség megállapítására és a jogkövetkezmények levonására sem volt lehetőség. Anyagi jogilag azért, mert a felperes tényállításait alapul véve sem semmis egyik szerződés sem a 127. § (2) bekezdés b) pontja miatt, eljárásjogilag pedig azért nem volt teljesíthető a kereset, mert a jogkövetkezmények

alkalmazására vonatkozó, elbírálásra alkalmas kereseti kérelmet a felperes nem terjesztett elő. A Kbt. 164. § (1) bekezdésének az Alaptörvény 28. cikkének megfelelő értelmezéssel nem tulajdonítható olyan jelentés, hogy a törvény alaptalan keresetindításra kötelezné a hatóságot. Már pedig abban az esetben, ha saját állítása szerint is fennáll a Kbt. 127. § (2) bekezdésében szabályozott kivételi ok, ami miatt a szerződés nem semmis, az érvénytelenség megállapítására és a jogkövetkezmények alkalmazására irányuló kereset csak alaptalan lehet. Miután az érvénytelenség megállapításának és a jogkövetkezmények alkalmazásának a felperes kereseti tényállításai és a jogszabályok helytálló értelmezése alapján nem lett volna helye, az elsőfokú eljárást a jogkövetkezményekre irányuló és a jogszabályoknak megfelelő kereseti kérelem előterjesztése érdekében – ami a felperes tényállításaiból kiindulva nem is volt lehetséges – nem kellett megismételni.

Az ítélet tábla nem értett egyet az elsőfokú bírósággal abban, hogy a Kbt. 127. § (2) bekezdés b) pontját csak még nem teljesített szerződésekre kellene alkalmazni és csak a még nem teljesített szerződések lehetnének ebből az okból érvényesek. Az Irányelv értelmezéséből és a Kbt. rendelkezéseiből az a következtetés vonható le, hogy az alapvető cél olyan jogorvoslati rendszer felállítása volt, aminek a megkötött, de még nem teljesített szerződések körében kell alkalmazniak lennie arra, hogy a helyzetet visszafordítsák, azaz a jogszabálysértéssel kizárt más érdekelt igényérvényesítésének lehetőségét biztosítsák. Ugyanakkor ebből nem következik, hogy a közbeszerzési eljárás mellőzésével megkötött szerződés jogi megítélése eltérő lehetne aszerint, hogy volt-e teljesítés vagy sem. Ennek anyagi jogi alapja nincs, a szerződéskötés időpontjában kell az érvénytelenséget vizsgálni, erre az időpontra kellett volna a közbeszerzési eljárást lefolytatni. Ennek elmaradása az a szabálysértés, ami a szerződések létrejöttével összefügg. Ezen a szabálysértésen nem változtat az, hogy később teljesítették-e a szerződéseket vagy sem. Ebből következően azok a szerződések, amelyek teljesítéséhez kiemelkedően fontos közérdek fűződik, a teljesítést követően sem minősülnek semmisnek.

Az előbbi indokok alapján a Fővárosi Ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

Az érdemi döntés megváltoztatására figyelemmel a II. rendű alperes perköltséggel kapcsolatos fellebbezése oka fogyottá vált, mert pernyertessége miatt a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján perköltség viselésére nem kötelezhető. Erre tekintettel változtatta meg az ítélet tábla az elsőfokú ítélet perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseit. A II. rendű alperes ügyvédi munkadíjban álló, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (6) bekezdése alapján, a kifejtett tevékenységgel arányban mérsékelt 100.000 forint + áfa elsőfokú perköltségének, továbbá 50.000 forint + áfa ügyvédi munkadíjból és a lerótt fellebbezési illetékből álló másodfokú perköltségének megfizetésére a felperes pervesztessége miatt a Pp. 78. § (3) bekezdése szerint az állam köteles. A feljegyzett kereseti és a felperes által le nem rótt fellebbezési illetéket a felperes költségmentessége [2015. évi CXLI. törvény 159. § (1) bekezdés] folytán a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2018. január 25.

Dr. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.
a tanács elnöke

. Matosek Edina s.k.. Benedek Szabolcs s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelül: